

Una altra història per als Països Catalans

Jordi Creus i Francesc Ribera (Titot) publicaran, properament, 'Història de Catalunya al revés. Un desmentiment categòric dels nostres darrers 300 anys' (La Magrana). Un cop plantejada la derrota borbònica a Almansa, tota hipòtesi és possible. Ara, EL TEMPS avança alguns fragments de la història que recull aquest llibre.

Després "d'una laboriosa recopilació i d'una important reflexió intel·lectual", i amb bones dosis d'humor, els autors revisen els darrers segles d'història del nostre país. Aquests en són alguns episodis.

On es va signar el tractat d'Utrecht?

La història que ens han explicat diu que aquest tractat es va signar a la ciutat holandesa d'Utrecht. D'acord amb aquest pacte, les diferents potències enfrontades a la Guerra de Successió van decidir acceptar Felip V com a rei d'Espanya. [...] Res més lluny de la realitat.

La guerra havia arribat a un punt mort i a ningú, fora d'algun capità espavilat que feia l'estraperlo d'aiguarent a la tropa, no li interessava continuar amb aquella situació de despesa inútil que entrebancava la projecció comercial de les diverses potències. La Cort de Barcelona va interpretar que aquell empanyament l'afavoria prou si s'acordava una pau amb les fronteres situades allà on eren. Perquè tot i que no s'havia aconseguit el tron d'Espanya per a l'arxiduc Carles, la Corona d'Aragó es trobava fora de les possibilitats castellanques i plenament consolidada en el camp de l'Imperi dels Àustria.

Per això, a finals de 1711 els diplomàtics de la Cort de Barcelona van convidar les corones francesa, castellana, britànica i austríaca a decretar una suspensió de les activitats armades.

Aquesta treva fou ràpidament acceptada per tothom. Llavors, la Cort barcelonina va fer un nou pas per accelerar, més que la pacificació, el reconeixement universal de les fronteres esta-

blertes en aquell moment, tot convocant les parts enfrontades a reunir-se per trobar una sortida. L'indret escollit per celebrar la cimera fou la tranquil·la vila marinera de Lloret de Mar, i la Cort de Barcelona, amb el vistiplau de les seves homònimes d'Aragó i València, va designar l'advocat Rafael Casanova com a amfitrió de l'esdeveniment. [...]

Però la companyonia empresa pels diferents delegats europeus va arribar a uns límits preocupants quan, el març de 1712, Rafael Casanova va baixar a Barcelona a informar-los per tercera vegada:

— "... així doncs, lamento comunicar-los que la situació ha empitjorat molt d'ençà un parell de mesos: la dinàmica de reunions s'ha estroncat completament puix que els estrangers es passen tot el matí prenent el sol a la platja, tot i que ja tenen la pell roja com els escamarlans. S'afarten fins a tenir basques dels arrossos que els prepara el cuiner valencià que ens vau procurar; s'embrüguen nit sí, nit també, fins fa poc amb aiguarents del Camp de Tarragona, ara darrerament, amb una barreja de vi, fruita i sucre que fan ses senyories castellanques; canten abraçats himnes de guerra i fan gestos obscurs a les monges del monestir de Sant Pere Salou." [...]

Així doncs, després d'uns quants mesos de negociacions, l'11 d'abril de 1713, el repartiment d'Europa restava de la següent manera: la Gran Bretanya es quedava l'illa de Menorca; Felip de Borbó, Castella i les colònies d'Amèrica, i Carles d'Àustria, la Corona d'Aragó (excepte Menorca), les possessions castellanques a l'Europa Central i un roc a Gibraltar. Només faltava negociar la

demanda de l'amfitrió, Rafael Casanova, d'incloure una clàusula addicional segons la qual l'illa de Cuba formaria part de la Corona d'Aragó. [...]

La resta de delegats van fer la proposta d'acceptar immediatament els acords de la trobada si el representant català s'oblidava de Cuba. Va ser llavors quan Rafael Casanova s'alçà i solemnement s'hi avingué proclamant: "Ho trec!", i totes les parts van donar el vistiplau.

El tractat signat a Lloret de Mar no fou conegut amb el nom de la vila, com solia fer-se, sinó amb les paraules de l'advocat català que posaren fi a les discussions. [...]

Document històric número 2 Carta del general Benavent a l'arquebisbe Tramulles

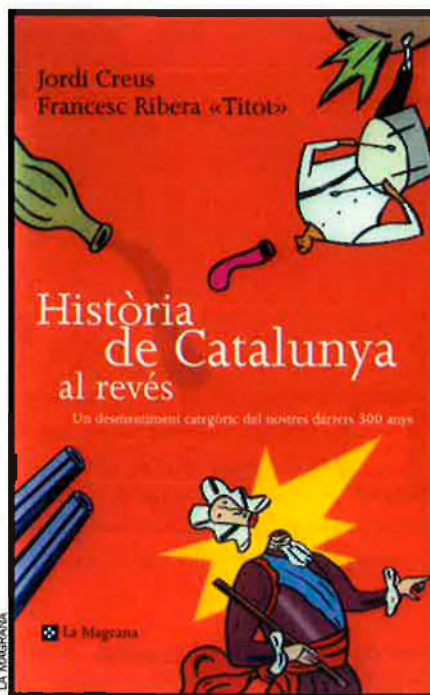
València, 1 d'agost de 1740

Reverendíssima Excel·lència,

Ni la profunda amistat que m'uneix a Vós d'anys ençà ha pogut augmentar el zel en la tasca que em vau encomanar, assumit en la seua magnitud més extrema a causa de l'absolut respecte i acatament per vostra tasca empresa al capdavant de la Cort de Barcelona i entenent el fet de servir-vos, com a la màxima expressió de patriotisme i d'amor a Déu amb què un català pot obrar.

La gràcia del Totpoderós ha intercedit a favor nostre i he aconseguit trobar la persona que em vau encarregar que cercara. Efectivament, a la comarca de la Costera, els meus maulets han trobat un descendent directe de Jaume d'Urgell, dit el Dissortat, que acabà els seus dies presoner en una cel·la de Xàtiva. Després d'una escrupolosa investigació que vaig encarregar als meus millors hòmens, i que jo mateix he supervisat, vos puc donar l'absoluta garantia que la persona en qüestió, Ximo Ribelles, és sense cap mena de dubte ni possible confusió un descendent de sang de l'hereu legítim del darrer rei català, mort a Xàtiva l'any del senyor de 1433.

He d'advertir-vos, però, que es tracta d'un xic de setze anys poc instruït en la ciència i en la guerra, amant de la disbauxa i la immoderació, exaltat i bevedor i més coneixedor dels bordells que

“Ximo Ribelles és descendent de l'hereu legítim del darrer rei català, mort a Xàtiva l'any 1433”

no pas de les esglésies. Per això, no sé si és el tipus de persona que buscàveu. [...]

Què va ser la plaga de la fil-loxera?

La història que ens han explicat diu que la fil-loxera fou un insecte que destruí la vinya autòctona de bona part del país a finals del segle XIX. Les seves conseqüències econòmiques i socials foren demolidores. Res més lluny de la realitat.

D'ençà de l'abdicació del rei Llibert I i l'arribada de la República, el país havia canviat de dalt a baix. El nou règim polític, encapçalat des dels anys setanta per Francesc Pi i Margall, aprofità aquelles beneïdes dècades de pau per potenciar al màxim l'economia. Al me-

di rural es tornaren a veure aquelles grans extensions cotoneres; la vinya passà a ser un cultiu especialitzat en la recerca de vins i esperits d'una altíssima qualitat; i el poc sòl que quedava fou perfotrat, talment com un formatge emmental, pels buscadors de ferro, plom, coure i altres minerals. [...]

Gradualment, les entrades de capital procedents de les exportacions van produir un creixement econòmic que, a causa de les mesures socials impulsades pel govern de Pi i Margall, no van anar acompanyades d'un increment dels preus dels productes de consum bàsic. Això va comportar que el conjunt de la societat, inclosos els obrers i els llauradors, anessin acumulant diners suficients com per retirar-se a l'esquena bona part de les seves responsabilitats laborals.

Era la "filo-xera" que descrigué Enric Prat de la Ribera en un memorable article publicat l'agost de l'any 1887 al periòdic *L'Avantguarda*. En aquest article, el jove polític posava les cartes sobre la taula i demanava una resposta ràpida i contundent "contra la xera que tan magistralment definí el nostre insigne Jacint Verdaguer". Una resposta "contra disbauxa, contra els amics de la xera, contra l'amor a la xera; en definitiva, contra la filo-xera". Aquest darrer fou un terme que, arran de l'article, faria fortuna. A partir d'aquell moment serviria per anomenar una època en què, segons el mateix Prat, "turbes de gent que han fet del combregar una anècdota blasfemen ostentosament enmig dels balls o a les taules de les tavernes". Mentre "les esglésies són buides de dia, a les nits els prostíbuls s'omplen a vessar d'individus que no tenen cap mena d'interès a guardar-se les forces per destinar-les al treball de l'endemà". [...]

Document històric número 11 Carta de Jordi Pujol a John Lennon

Presó Model de Barcelona,

4 de desembre de 1966

Dear John,

Sóc un català que fa anys que segueix amb molt d'interès la vostra música. De vegades, quan anava d'acampada amb els companys, a la nit cantàvem

les vostres cançons a la vora del foc. Malauradament, ara això ja no és possible.

Actualment estic tancat a la presó Model de Barcelona. Però no voldria que pensessis, amic John, que sóc un lladre o un delinqüent. Sóc a la presó per un malentès.

De fet, és una història molt llarga. Tot va començar un mal dia de 1959 quan fent cas de les prediccions de l'home del temps del diari L'Avantguarda —Lluís Martínez de Galinsoga—, en què assegurava bonança a tot el país, vaig decidir anar a passar el cap de setmana a Querol amb la Marta, la meua companya. La qüestió és que va fotre un xàfec impressionant i no vam poder sortir de l'alberg ni dissabte ni diumenge. Vaig agafar una gran emprenyada, però l'assumpte no haguera anat a més si no hagués estat perquè, unes setmanes més tard, vaig anar al Palau de la Música a un homenatge a Joan Maragall. Allà vaig trobar Galinsoga i li vaig fotre quatre hòsties. Lamentablement, entre el públic hi havia força altra gent que, a causa dels continus errors de les seves prediccions, també la hi tenien jurada, i allò es va convertir en un línxament.

[...] Ara estic complint quinze anys de condemna per agressió, segrest i intent de meteorolegicidi.

Aquí a la presó, avorrit com estic, m'he dedicat a llegir atentament les lletres de les vostres cançons, i val a dir que m'han canviat la vida. [...] I és que, camarada John, el meu país, d'ençà de la fi de la II Guerra Mundial, travessa un fosc túnel de repressió i manca de llibertats. El govern imposat pels aliats ha resultat ser una taca en la història dels Països Catalans. La situació d'impotència i la ferma convenció d'alliberar el meu poble fa que em bulli la sang cada cop que sento cançons com "Help" o "Come together". [...]

P. D. He fet una poesia dedicada a la meua companya. Es titula "Marta estimada" i te l'he traduït a l'anglès ("Martha, my dear"). Espero que t'agradi.

Recopilat per Núria Cadenas

"Les universitats, de moment, no han legitimat la nostra Versió de tot plegat"

—D'on surt la idea del llibre?

JORDI CREUS: De la manera més bèstia. Va ser durant una visita al Museu d'Història de Catalunya. Davant les imatges sobre la Guerra de Successió vam començar a divagar sobre com hauria estat de diferent la història si els catalans haguéssim fotut el cul com un lliri a Felip V. Una hora després, en una taula del bar Tio Canya, ja posàvem fil a l'agulla.

—Diuen que la nostra història ha quedat en mans de "necis indocumentats" o de "vils falsejadors". Ara, per fi, es posen les coses al seu lloc?

J. CREUS: Un altre gall cantaria si nosaltres poguéssim posar les coses al seu lloc!

FRANCESC RIBERA (TITOT): És que, tot és tan relatiu... Fixa't en el que diuen els diaris i la televisió de les coses que veiem cada dia; imagina't, doncs, el que poden arribar a dir d'allò que no hem vist!

—Realment, es pot aprendre història amb el seu llibre?

TITOT: Sens dubte! Jo mateix en sóc un exemple. Amb tot, si hi ha algú que tingui un examen a la vista, li recomanem de totes totes que per ara es cenyeixi als paràmetres històrics clàssics. Les universitats, de moment, no han legitimat la nostra versió de tot plegat.

—"Res més lluny de la realitat" és la seva divisa?

J. CREUS: Tant com la nostra divisa, no, però és una frase que repetim en el llibre i que pot aplicar-se als fets històrics més allunyats en el temps o a l'actualitat més rabiosa. De mostres d'això en podem trobar a cabassos en els mitjans de comunicació. Un exemple en són les opinions que tertulians i columnistes vomiten sobre una suposada discriminació del castellà a Catalunya.

—Han escrit la resposta dels vençuts a la història dels vencedors?

TITOT: Més aviat és qüestió de venjança. A mesura que avançàvem en el llibre, anàvem fent botifarres al

FRANCESC RIBERA (TITOT), a l'esquerra, i Jordi Creus són els autors del llibre.

passat col·lectiu. Fa tres-cents anys que la història dels Països Catalans és una broma de mal gust. Doncs això és com el condemnat que es riu del botxí perquè porta una caputxa ridícula i passada de moda.

—D'on han sortit els documents amb què il·lustren cada capítol?

J. CREUS: Des que érem nens de pit, el Titot i jo ens hem dedicat en cos i ànima a la recerca de la documentació autènticament autèntica que els "vils falsejadors" tenien segrestada. Finalment, després de passar tot tipus de penúries, avui podem mostrar al poble català la realitat del seu passat.

—Com s'escriu a quatre mans?

J. CREUS: Amb molta paciència. La nostra primera feina va ser construir la carcassa d'aquesta història i, un cop fet això, ens vam dedicar a anar-la vestint, sens dubte la tasca més agrada. Ens repartíem les parts de cada capítol i, posteriorment, les intercanviàvem, les comentàvem i, al final, resolíem. Això, és clar, no es pot fer si no hi ha una bona dosi d'harmonia entre les quatre mans que hi treballen.

—Ens han preparat un final feliç?

J. CREUS: La *Història de Catalunya al revés* acaba a la plaça de Benimaclet, al País Valencià. Això sol ja és començar a acabar bé.

TITOT: No pot ser d'altra manera. Quina frustració si després de capgirar-ho tot no ens poguéssim donar una alegria. N. C.